

4. PUBLIUS OVIDIUS NASO: ÁTVÁLTOZÁSOK

4.1. PUBLIUS OVIDIUS NASO ÉLETERŐL ÉS MUNKÁSSÁGÁRÓL

ADAMIK Tamás: Római irodalom. A kezdetektől a Nyugatrómai Birodalom bukásáig. Pozsony, 2009. 371-395. p.

ADAMIK Tamás: Római irodalom az aranykorban. Bp., 2001. 239-[268]. p.

ALBRECHT, Michael von: A római irodalom története. 1. kötet. Bp., [2003.] 588-613. p.

Világirodalom. Főszerk. Pál József. Bp., cop. 2005. 163-165. p. (Akadémiai kézikönyvek)

4.2. AZ ÁTVÁLTOZÁSOKRÓL

Publius OVIDIUS Naso: Átváltozások. Ford. Devecseri Gábor. Bp., 1982. 538 p. (Bibliotheca classica)

<https://mek.oszk.hu/03600/03690/03690.htm>

ADAMIK Tamás: In speciem unius corporis. Ovidius Metamorphosesének struktúrája és üzenete. In: Antik Tanulmányok, 1998. 1-2. sz. 103-115. p.

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/MTA_AntikTanulmanyok_42/?pg=104&layout=s

DARAB Ágnes: Test - szöveg - alkotás. Ovidius Metamorphosesének korporealitásáról. In: Ókor, 2022. 2. sz. 42-50. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2023/01/Okor2022_2_netre-42-50.pdf

GLOVICZKI Zoltán: Epikus énekmondók a Metamorphosesben. In: Antik Tanulmányok, 2007. 1. sz. 55-70. p.

<file:///C:/Users/oszem/Downloads/EpikusnekmondkaMetamorphosesben.pdf>

GLOVICZKI Zoltán: A művészet és a művész allegóriái. In: G. Z. Ovidius ars poeticája. Bp., 2009. 39-96. p. (Apolló könyvtár)

KONKOLY Dániel: Minden mozgásban van. Az erőszak metapoétikus vonatkozásai Ovidius Metamorphoses című művében. In: Bia hangja. Az erőszak irodalmi és nyelvelméleti reprezentációi. Szerk. Balogh Gergő, Pataki Viktor. Eger, 2021. 107-113. p.

https://real.mtak.hu/134327/1/BIA_hangja.pdf

SZILÁGYI János György: Az Átváltozások költője. In: Publius Ovidius Naso: Átváltozások. Bp., 1964. 473-495. p.

UA.: Sz. J. Gy.: Paradigmák. Tanulmányok antik irodalomról és mitológiáról. Bp., 1982. 31-59. p.

TAMÁS Ábel – KOZÁK Dániel: Vándormesék. Utazás és elbeszélés a Metamorphoses II. énekében. In: Ókor, 2004. 1. sz. 8-17. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2012/12/2004_1_tamas_kozak.pdf

4.2.1. AZ ÁTVÁLTOZÁSOK EGYES SZEREPLŐIRŐL

Acheolus

ACÉL Zsolt: A megfoghatatlan középpont. Achelous lakomája Ovidius Metamorphoses című művében (8, 547 - 9, 97). In: Ókor, 2014. 2. sz. 45-52 p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2015/03/2014_2_acel.pdf

Amphiön és Icarus

RITOÓK Zsigmond: Amphiön és Icarus. Ford. Krupp József. In: R. Zs.: Vágy, költészet, megismerés. Válogatott tanulmányok. Bp., 2009. 367-380. p.

Arachné

KALOCSAI Zita: A szöttes és a szöveg textúrája. Arachné. Ovidius: Átváltozások, VI, 1-145. In: Képek, szavak, változatok. Szerk.: Egerer Lilla et al. Miskolc, 2012. 30-38. p.

<http://regi.magjarszak.uni-miskolc.hu/kiadvanyok/egerer-kapusi-major-rostas2012.pdf>

SZILÁGYI János György: Arachne. In: Antik Tanulmányok, 1977. 2. sz. 125-138. p. vagy Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

https://adt.arcanum.com/hu/view/MTA_AntikTanulmanyok_24/?pg=138&layout=s

Ua.: SZ. J. Gy.: Paradigmák. Tanulmányok antik irodalomról és mitológiáról. Bp., 1982. 217-236. p.

Callisto

DOBOS Barna: Állaton innen, emberen túl. Callisto történetének alakváltozatai Ovidiusnál. In: Eötvözet VII. Szerk. Rózsa Katinka. Szeged, 2018. 46-59. p.

https://acta.bibl.u-szeged.hu/85218/1/eotvozet_007.pdf

Circe

BAJNOK Dániel: Circe alakja Ovidiusnál. Metamorphoses XIV. 248-319. In: Az Olympos mellett. Mágikus hagyományok az ókori Mediterraneumban. Szerk. Nagy Árpád Miklós 2. köt. Hellas, Imperium Romanum, az ókor után. Bp., 2013. 769-773. p.

Daphne

ACÉL Zsolt: Kígyó és babér. A palatiumi Apollo-templom Ovidius Daphne-történetében (Met. I. 452-567). In: Ókor, 2011. 4. sz. 51-58. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2012/12/Okor_2011_4_nyomdanak_51.pdf

Erysichthon

BÉNYEI Tamás: Erysichthon fája. Ökológia és retorika egy ovidiusi történetben. In: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről. Szerk. Krupp József. Bp., 2020. 43-64. p.

<https://mek.oszk.hu/22800/22862/>

<https://www.reciti.hu/wp-content/uploads/Ovidius.pdf>

Icarus

GLOVICZKI Zoltán: Icarus. In: Antik Tanulmányok, 2002. 1-2. sz. 109-117. p.

<https://real.mtak.hu/62870/1/anttan.46.2002.1-2.8.pdf>

KERTI Anna Emese: Az ábrázolás hiánya. A hiány ábrázolása Daedalus és Icarus mítoszának antik és modern változatai. In: Ókor, 2021. 2. sz. 28-40. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2022/02/OKOR-2021-02_28-40_Kerti.pdf

Marsyas

DARAB Ágnes: Marsyas metamorfózisa. In: Tempora mutantur. Tanulmányok az időről és a bűnről. Szerk. Tóth Orsolya. Debrecen, 2015. 297-319. p.

https://real.mtak.hu/42206/1/HGL2_teljes.pdf

Médeia

KRUPP József: Kontroll és definíció. Médeia monológja Ovidius Metamorphosesében. In: Studia Litteraria, 2017. 1-4. sz. Médeia-interpretációk. 67-83. p.

<https://ojs.lib.unideb.hu/studia/article/view/4100/3964>

Narcissus

GÁBOR Sámuel: A Narcissus-paradigma, avagy az önmegismerés veszélyei. Ovidius: Átváltozások III. 339-510. In: Tengeristennő az Olymposon. Mítoszok szóban és képen. Szerk. Horváth Judit. Bp., 2015. 261-279. p.

KONKOLY Dániel: Látás, hallás és tapintás Ovidius Narcissus-történetében (Met. III. 339-510). In: Ókor, 2015. 4. sz. 56-64. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2017/02/2015_4_konkoly.pdf

Narcissus és Pygmalion

DARAB Ágnes: Visae correptus imagine formae (MET. III. 416). Kép-szöveg-test Ovidius Metamorphosesének Narcissus- és Pygmalion-elbeszélésében. In: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről. Szerk. Krupp József. Bp., 2020. 27-42. p.

<https://mek.oszk.hu/22800/22862/>

<https://www.reciti.hu/wp-content/uploads/Ovidius.pdf>

Orpheus

ACÉL Zsolt: A Metamorphoses szövegvilága az Orpheus-epizód tükrében. In: A. Zs.: Orpheus éneke. Ovidius metapoétikus elbeszélései a Metamorphosesben. Bp., 2011. 185-221. p. (Classica & theoria)

Phaeton

KONKOLY Dániel: Katasztrófa, fenséges és reprezentáció Ovidius Phaethon-történetében. In: Ókor, 2015. 3. sz. 23-29. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2017/01/2015_3_konkoly.pdf

KONKOLY Dániel: Figuráció és diszfiguráció. A fény kettős aspektusa Ovidius Metamorphoses című művében. In: A fény az európai kultúrában és tudományban. Szerk. Tóth Orsolya. Debrecen, 2016. 50-61. p. (Hereditas Graeco-Latinitatis; 3.)

<https://real.mtak.hu/40791/1/HGL%203%20k%C3%B6tet.pdf>

4.2.2. DEVECSERI GÁBOR MŰFORDÍTÁSÁRÓL

POLGÁR Anikó: Új alakokká vált testek. Devecseri Gábor és az ovidiusi Átváltozások. In: Ókor, 2017. 3. sz. Modern Ovidius. 54-65. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2017_3_polgar.pdf

Ua.: P. A.: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről. Szerk. Krupp József. Bp., 2020. 247-266. p.

<https://mek.oszk.hu/22800/22862/>

<https://www.reciti.hu/wp-content/uploads/Ovidius.pdf>

4.3. AZ ÁTVÁLTOZÁSOK HATÁSA

4.3.1. A MAGYAR IRODALOMRA

CSEHY Zoltán: „Egyik képből a másikba”. Ovidiusi gyökerű átváltozásmítoszok a kortárs költészetben. In: Ókor, 2017. 3. sz. Modern Ovidius. 83-91. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2017_3_csehy.pdf

Ua.: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről. Szerk. Krupp József. Bp., 2020. 267-283. p.

<https://mek.oszk.hu/22800/22862/>

<https://www.reciti.hu/wp-content/uploads/Ovidius.pdf>

DARAB Ágnes: „Icarus sorsát vállalom”. Az Icarus-mítosz recepciója a magyar irodalomban. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 2009. 3. sz. 337-347. p.

<http://itk.iti.mta.hu/megjelent/2009-3/darab.pdf>

Dugonics András

POLGÁR Anikó: Arany idő, vas idő. Az Ovidius-fordító Dugonics András 1. Az ovidiusi világekorszakok Dugonics Trója veszedelme című művében. 2. A Metamorphoses Arachne-története. In: P. A.: Ráfogások Ovidiusra. Fejezetek az antik költészet magyar fordítás- és hatástörténetéből. Pozsony, 2011. 108-140. p.

Gyöngyösi István

POLGÁR Anikó: „Én is úgy, mint Thisbe, egy tört elbírhatok”. Gyöngyösi István Charicliájának ovidiusi betétje. In: P. A.: Ráfogások Ovidiusra. Fejezetek az antik költészet magyar fordítás- és hatástörténetéből. Pozsony, 2011. 94-107. p.

POLGÁR Anikó: „Fiának testét főzeti, sütteti”. Tereus története Ovidiusnál és Gyöngyösinél. In: P. A.: Ráfogások Ovidiusra. Fejezetek az antik költészet magyar fordítás- és hatástörténetéből. Pozsony, 2011. 73-93. p.

Kosztolányi Dezső

TAKÁCS László: Mítosz két keréken. Kosztolányi Dezső: Kifelé, avagy Károly apja. In: Studia Litteraria, 2015. 1-2. sz. Élő antikvitás. 138-147. p.
<https://ojs.lib.unideb.hu/studia/issue/view/270/70>

Krusovszky Dénes

GESZTELYI Hermina: Vásárra vitt bőr?. Az ovidiusi Marsyas-mítosz Krusovszky Dénes A felesleges part című kötetében. In: Ókor, 2017. 3. sz. Modern Ovidius. 75-82. p.
https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2017_3_gesztelyi.pdf

Péterfy Gergely

DARAB Ágnes: Marsyas és Soliman. Péterfy Gergely: Kitömött barbár. In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Philosophica. 2016. 1. sz. 61–68. p.
https://www.matarka.hu/koz/ISSN_1219-543X/tomus_20_fasc_1_2016/ISSN_1219-543X_tomus_20_fas_1_2016_061-068.pdf

DARAB Ágnes: A szatír bőrétől a Kitömött barbárig. A Marsyas-mítosz alakváltozatai a magyar irodalomban. In: Alföld, 2017. 8. sz. 58-72. p.
https://epa.oszk.hu/00000/00002/00219/pdf/EPA00002_alfold_2017_08_058-072.pdf

Petőfi Sándor

POLGÁR Anikó: Antik elemek és időmértékes verstani játékok Petőfi Sándor költészetében. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 2023. 5. sz. 541-558. p.
<http://itk.iti.mta.hu/megjelent/2023-5/polgar.pdf>

Vörösmarty Mihály

VÁMOS Violetta: A bukoliko-daphnéi nőalak szerepe Vörösmarty Mihály epikus és drámai műveinek szerelemábrázolásában. In: Irodalomtörténeti Közlemények, 2021. 4. sz. 417-433. p.
<http://itk.iti.mta.hu/megjelent/2021-4/vamos.pdf>

VÁMOS Violetta: A Metamorphoses hatása Vörösmarty műveire. In: Római költők a 18-19. századi magyarországi irodalomban. Vergilius, Horatius, Ovidius. Szerk. Balogh Piroska, Lengyel Réka. Bp., 2017. 305-315. p.
https://real.mtak.hu/70903/1/Romai_koltok_2017_u.pdf

Weöres Sándor

BARTAL Mária: A kilencedik. Ovidiusi intertextusok Weöres Sándor A hallgatás tornya című kötetében. In: Ókor, 2017. 3. sz. Modern Ovidius. 46-53. p.

https://okorportal.hu/wp-content/uploads/2018/02/2017_3_bartal.pdf

BARTAL Mária: A kívüllét neve. Weöres Sándor Medeia című költeményéről. In: Studia Litteraria, 2017. 1-4. sz. Médeia interpretációk. 164-180. p.

<https://ojs.lib.unideb.hu/studia/issue/view/274/74>

4.3.2. A VILÁGIRODALOMRA

BÉNYEI Tamás: Daphne: metamorfózis, elbeszélés, retorika. In: B. T. Más alakban. A metamorfózis lehetséges poétikai és politikái. Pécs, 2013. 15-79. p.

BELFIORE, Jean-Claude: A görög és római mitológia lexikona. Bp., 2008. 705, 4 p., 32 t.

Cortázar, Julio: Axolotl című novellája

TAMÁS Ábel: Io írása. Ember és állat a fikció börtönében In: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről. Szerk. Krupp József. Bp., 2020. 13-25. p.

<https://mek.oszk.hu/22800/22862/>

<https://www.reciti.hu/wp-content/uploads/Ovidius.pdf>

Dante Alighieri

DRASKÓCZY Eszter: A betegség mint büntetés a Pokol XXIX–XXX. énekében. Ovidiusi allúziók és bibliai előképek. In: Mikro & Makro. Fiatal kutatók konferenciája. Tanulmánykötet. Bp., 2013. 67-82. p.

<https://reciti.hu/wp-content/uploads/mikromakro.pdf>

DRASKÓCZY Eszter: Metamorfózis, ovidiusi allúziók és az antitetikus struktúrák szerepe a Divina Commediában. Doktori értekezés. 2014. 350 p.

<https://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/2314/1/doktori-draskoczy-eszter.pdf>

DRASKÓCZY Eszter: Ovidiusi mítoszok és növényi metamorfózis a Földi Paradicsom énekeiben. In: Dante Füzetek, 2016. 1. sz. 90-113. p.

https://epa.oszk.hu/03100/03182/00013/pdf/EPA03182_dante_fuzetek_13_2016_090-113.pdf

DRASKÓCZY Eszter: A repülés ovidiusi mítoszai a Commediában: Phaeton, Icarus és Daedalus. In: Filológiai Közlöny, 2017. 1. sz. 32-43 p.

https://real.mtak.hu/74962/1/Filkozlonny_2017_01_032_Draskoczy_u.pdf

Petrarca, Francesco

STURM-MADDOX, Sara: Apolló és Daphné, avagy a Petrarca-versek szövegének ovidiusi rétege. Ford. Lengyel Réka. In: Világosság, 2004. 2-3. sz. 33-54. p.

<https://epa.oszk.hu/01200/01273/00011/pdf/20040927080929.pdf>

Ransmayr, Christoph: Az utolsó világ

KOROMPAY Eszter: Álom a filmről, film az álomról. Mediális áttűnések Ransmayr Az utolsó világ című regényében. In: Ókor, 2017. 3. sz. Modern Ovidius 20-27. p.

<https://okorportal.hu/folyoirat/archivum/2017-xvi-evfolyam/20173-szam-modern-ovidius>

Ua.: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről. Szerk. Krupp József. Bp, 2020. 65-80. p.

<https://mek.oszk.hu/22800/22862/>

<https://www.reciti.hu/wp-content/uploads/Ovidius.pdf>

Shakespeare, William

BATE, Jonathan: Ovidius és az érett tragédiák. Metamorfózis az Othellóban és a Lear királyban. Vásári Melinda ford. In: Shakespeare-olvasatok a strukturalizmus után I. Szerk. Gárdos Bálint, Kállay Géza, Vince Máté. Bp., 2013. 155-176. p.

https://www.eltereader.hu/media/2014/04/Shakespeare_2_READER.pdf

Összeállította:
Ősze Mária